

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Ondřeje Hrabce a Mgr. Kateřiny Kozákové ve věci

žalobce **Time Air, s.r.o.**, IČO 26475065
sídlem Praha 6 - Letiště Praha Ruzyně, Terminál 3 General
Aviation 1073, PSČ 16008
zastoupen advokátem JUDr. Ondřejem Trubačem, Ph.D., LL.M.
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1

proti
žalované **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Sokolovská 855/225, 190 00 Praha 9

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 1. 2021,
č. j. 42000/028596/20/020/TT,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „prvostupňový správní orgán“) ze dne 14. 12. 2020, č. j. 42013/2269838/20/313/005/Vaš, sp. zn. 313/VP/NVN2/2020 (dále jen „prvostupňové správní rozhodnutí“), jímž nebylo vyhověno námitkám žalobce proti výkazu nedoplatek vydanému prvostupňovým správním orgánem dne 9. 11. 2020, č. j. 42313/004-8013-9.11.2020-1339/116 (dále jen „výkaz nedoplatek“).
2. Prvostupňové správní rozhodnutí bylo odůvodněno tak, že žalobci jakožto plátcí pojistného (v postavení zaměstnavatele) byla výkazem nedoplatek uložena povinnost uhradit částku dlužného pojistného a penále ve výši 419 380 Kč, neboť žalobce nesplnil podmínky pro prominutí povinnosti hradit pojistné ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o prominutí pojistného“). Prvostupňový správní orgán konstatoval, že žalobcem realizovaná platba pojistného za měsíc srpen roku 2020 byla na účet prvostupňového správního orgánu v rozporu se zákonem stanovenou podmínkou připsána až po lhůtě splatnosti pojistného, tj. dne 22. 9. 2020, přestože poslední den splatnosti pojistného připadl na den 21. 9. 2020. Žalobce tak nesplnil podmínku včasné úhrady pojistného, tudíž mu dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného nárok na prominutí pojistného nevznikl, resp. nevznikl mu nárok na snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele.
3. Žalobce se proti prvoinstančnímu rozhodnutí bránil odvoláním, v němž argumentoval obdobně jako v žalobě, když akcentoval, že jediným důvodem pro neprominutí pojistného za srpen 2020 bylo toliko jeho bagatelní pochybení spočívající v prodlení s úhradou pojistného o pouhý jeden den a naopak poukázal na účel zákona o prominutí pojistného, jímž je zmírnění dopadů pandemie na ekonomiku, podpoření likvidity podnikatelů a zachování zaměstnanosti.
4. Žalovaná odvolání žalobce zamítla a prvoinstanční rozhodnutí potvrdila, když v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí se zcela ztotožnila s posouzením věci prvostupňovým správním orgánem. Žalovaná nesporeovala, že žalobce uhradil splatné pojistné pouze jeden den po jeho splatnosti. Pozdní úhradou pojistného, byť o jediný den, však došlo k tomu, že nebyla splněna podmínka pro prominutí pojistného uvedená v § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, tj. že pojistné musí být odvedeno ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném. Podmínky pro prominutí pojistného uvedené v § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného přitom musely být splněny kumulativně. Jazykový výklad dotčeného zákonného ustanovení byl jasný, pročť nelze připustit, aby konkrétní zákonem stanovené podmínky byly interpretovány různými (nově konstruovanými) způsoby výkladu (nad rámec obsahového znění normy); v tomto směru nelze zohlednit ani subjektivní důvody včasného neuhrazení pojistného. To by ostatně bylo v rozporu se zásadou legitimního očekávání. Žalovaná

uzavřela, že pokud právní úprava vyžaduje splnění všech stanovených podmínek pro prominutí pojistného, pak nelze prominout nesplnění některé z nich.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce v podané žalobě namítal, že žalovaná nesprávně, resp. přepjatě formalisticky, aplikovala zákon o prominutí pojistného a postupovala v rozporu se základními principy právního státu, zejm. ústavně zaručeným principem rovnosti. Lpění na jazykovém výkladu ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného označil žalobce, v souladu s citovanou konstantní judikaturou Ústavního soudu, za nepřijatelné, neboť žalovaná měla brát v potaz také smysl a účel zákona, jímž bylo zmírnění dopadů pandemie koronaviru a nemoci Covid-19 na ekonomiku, tedy podpora likvidity podnikatelů i zachování míry zaměstnanosti u příslušných zaměstnavatelů. Cílem zákonodárce tak zcela jistě nebylo vyloučit prominutí pojistného při zpoždění s jeho úhradou o jediný den, ale naopak pouze v případě podstatného prodlení. Doslovná interpretace ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného správních orgánů, podle níž již jednodenní prodlení brání prominutí pojistného, proto byla v příkrém rozporu s účelem a cílem právní úpravy. Pouhý jeden den prodlení totiž není způsobilý ohrozit zájem státu na řádném výběru pojistného. Naopak úhrada částky ve výši necelých 420 000 Kč, vyměřené výkazem nedoplatků, by mohla žalobce vést k nutnosti snížení počtu zaměstnanců, tedy i ohrožení zaměstnanosti, což by bylo rovněž v rozporu s cíli této právní úpravy.
6. Žalobce proto akcentoval, že právní úpravu, resp. její jednotlivá ustanovení, je třeba interpretovat teleologickým výkladem v souladu s jejím cílem a účelem tak, že nepodstatné prodlení s úhradou pojistného v řádu dnů nebrání přiznání nároku na prominutí pojistného. Současně žalobce odmítl argumentaci prvoinstančního správního orgánu, že by přiznání nároku na prominutí pojistného i v případě prodlení s jeho úhradou bylo proti legitimnímu očekávání, neboť takový postup by nezpůsobil neodůvodněnou nerovnost mezi subjekty ve srovnatelném postavení. V této souvislosti žalobce odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 18. 12. 2008, č. j. 7 As 21/2008 – 101), podle níž lze ve výjimečných případech přistoupit ke zmírňujícímu správnímu uvážení (teleologické redukci), když v tomto případě šlo o tíživou situaci v důsledku pandemické situace. Rovněž tak byl žalobce přesvědčen, že sporné zákonné ustanovení obsahuje tzv. nepravou/nevědomě zakrytou (teleologickou) mezeru spočívající v tom, že bylo formulováno širěji, než bylo záměrem zákonodárce a účelem zákona, kdy tuto mezeru je pak nutno vyplnit za účelem zachování rovnosti mezi adresáty normy. Ostatně i ministryně práce a sociálních věcí v podstatě uváděla, že zaměstnavatelé by měli mít podporu i tehdy, pokud se s úhradou odvodů zpozdí třeba o jeden den.
7. Žalobce poukázal na podle něj nesprávný názor žalované, která v žalobou napadeném rozhodnutí nepřímou naznačila, že podmínka obsažená pod písmenem d) v § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného je pro ni podstatnější, než další v tomto zákonném ustanovení vypočtené podmínky, neboť jí umožňuje průběžně porovnávat údaje vykázané na přehledu o výši pojistného s platbou pojistného a datem jeho přiznání.
8. Žalobce proto navrhl zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 6. 5. 2021 nejprve shrnula dosavadní průběh řízení.
10. Žalovaná vysvětlila, že žalobce jako plátce pojistného uhradil pojistné včas za měsíc červen 2020 dne 20. 7. 2020 a za měsíc červenec dne 17. 8. 2020, avšak pojistné za měsíc srpen 2020 uhradil až dne 22. 9. 2020, ačkoliv posledním dnem splatnosti byl den 21. 9. 2020. Podle § 9 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném“) platí, že pojistné za určitý kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce, když současně podle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném považuje se za den platby pojistného den připsání pojistného na účet příslušné správy sociálního zabezpečení. Žalobci tak nárok na prominutí pojistného za měsíc srpen 2020 dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného nevznikl, proto žalobci jako plátci pojistného byla výkazem nedoplatků předepsána k úhradě částka 419 380 Kč. Tuto částku žalobce dne 16. 11. 2020 uhradil na účet žalované.
11. Žalovaná uvedla, že prvoinstanční správní orgán průběžnou kontrolou zjistil nesplnění podmínky podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, přičemž nesplnění jedné z kumulativních podmínek uvedených v § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného automaticky vylučuje prominutí pojistného. Žádná z podmínek není důležitější než ostatní. Pouze shora uvedenou podmínku lze kontrolovat průběžně oproti ostatním podmínkám. Tato skutečnost však neznamená, že by tuto podmínku bylo možno vykládat jiným způsobem než ostatní podmínky. Rovněž nelze mít za to, že jednoznačným cílem této právní úpravy byla podpora všech zaměstnavatelů. Nadto je nutno zdůraznit, že pojistné je v dispozici zaměstnavatele, jako plátce pojistného, pouze z toho důvodu, že zákon na zaměstnavatele přenáší povinnost odvodu pojistného sráženého z příjmů zaměstnance, pročež nejde o likvidní prostředky žalobce jako zaměstnavatele. Stran tvrzeného porušení zásady rovnosti žalovaná uvedla, že tato naopak postupovala stejně a předvídatelně ve vztahu ke všem subjektům, jež splnily podmínku včasné úhrady pojistného podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, a stejně tak ve vztahu k subjektům, jež tuto podmínku nesplnily. Případné prodlení s úhradou pojistného tak nelze posuzovat v konkrétních případech jako nepodstatné či podstatné, neboť zákon pro tyto úvahy neposkytuje žádné vodítko a takový výklad, provedený správním orgánem, by naopak mohl nést známky libovůle. Právě takovým postupem by pak došlo k porušení zásady rovnosti a zásady legality (zákonnosti). Cílem zákona o prominutí pojistného bylo zcela jistě včasné a rychlé poskytnutí veřejné podpory, které nepředpokládalo individuální posouzení jednotlivých žádostí, když současně, oproti jiným zákonům, zákonodárce v tomto případě nezakotvil institut odstranění tvrdosti zákona, pročež je takový postup vyloučen. Ze všech shora uvedených důvodů proto žalovaná posuzovala jednotlivé žádosti stejně, když důsledně aplikovala zákonnou úpravu, aby nedocházelo k nedůvodným rozdílům mezi žadateli a svévoli v postupu různých správních orgánů.
12. Žalovaná proto navrhla soudu zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

IV.

Replika žalobce

13. Žalobce v replice ze dne 21. 5. 2021 předně uvedl, že předmětem sporu je toliko vymezení podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného. Dále zdůraznil, že připuštění teleologického výkladu stran této podmínky automaticky nepředjímá stejný přístup k ostatním podmínkám. Navíc účelem této podmínky je zajištění oprávněného

zájmu státu na řádném výběru pojistného, který však není jednodenním prodloužením s úhradou pojistného nikterak dotčen. Uvedená podmínka přitom nevymezuje okruh zaměstnavatelů, kteří mají nárok na prominutí pojistného, ale podmínky, za jakých lze zaměstnavatelům v rámci již vymezeného okruhu prominutí přiznat. V daném případě proto měly být zohledněny konkrétní okolnosti případu, kdy v důsledku jednodenního prodloužení došlo k vyměření nedoplatku téměř půl milionu korun.

V.

Návrh žalobce na změnu žalobního návrhu

14. Žalobce v podání ze dne 21. 7. 2021 navrhl, aby soud připustil změnu žalobního návrhu tak, že žalobou napadené rozhodnutí bude prohlášeno za nicotné, prvoinstanční rozhodnutí bude zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení s tím, že žalobci bude přiznána náhrada nákladů řízení, a to vše za předpokladu, že soud dospěje k závěru o aplikovatelnosti závěrů nejnovější judikatury Nejvyššího správního soudu, a to rozsudku ze dne 20. 7. 2021, č. j. 3 Ads 305/2019-28. V něm bylo konstatováno, že *„pokud se na vydání výkazu nedoplatků a řízení o námitkách proti němu se neužijí obecná ustanovení o správním řízení, přičemž právo podat řádný opravný prostředek proti rozhodnutí správního orgánu není základním principem správního řízení, a není ani jeho nezbytným předpokladem, neexistuje pro možnost podat odvolání proti rozhodnutí o námitkách proti výkazu nedoplatků vydanému podle § 53 odst. 2 zákona o veřejném zdravotním pojištění zákonná opora.“* V uvedeném případě bylo rozhodnutí o odvolání proti námitkám označeno za nicotné, přičemž se týkalo § 53 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Podle žalobce nelze vyloučit, že tyto závěry budou aplikovatelné i na řízení o výkazu nedoplatků podle § 104g zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, neboť právní úprava obou řízení je v zásadě shodná, když se nepoužije správní řád. Žalobce přitom uvedl, že důvody pro zrušení prvoinstančního rozhodnutí jsou shodné s důvody pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí s tím, že lhůta pro podání žaloby, resp. změněného žalobního návrhu, byla v souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu zachována.

VI.

Posouzení žaloby

15. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)].
16. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož účastníci s tímto postupem vyslovili souhlas. Následně soud dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná.
17. Při posouzení věci vyšel soud z následující právní úpravy:
18. Podle § 1 odst. 1 zákona o prominutí pojistného, *tento zákon upravuje jako kompenzaci některých hospodářských následků souvisejících s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“), které jsou podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon o pojistném“) povinni platit*

zaměstnavatelé jako poplatníci pojistného za červen, červenec a srpen 2020. Prominutím pojistného se rozumí snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele podle § 3.

19. Podle § 1 odst. 2 zákona o prominutí pojistného, *podmínky prominutí pojistného se posuzují samostatně za každý kalendářní měsíc uvedený v odstavci 1 větě první.*
20. Podle § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného, *nárok na prominutí pojistného za kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže*
 - a) *počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, nepřesahuje v posledním dni kalendářního měsíce 50,*
 - b) *počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, činí v posledním dni kalendářního měsíce aspoň 90 % počtu těchto zaměstnanců v posledním dni března 2020,*
 - c) *úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc činí aspoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020,*
 - d) *odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném, a*
 - e) *za kalendářní měsíc nečerpá prostředky na částečnou úhradu mzdových nákladů poskytovaných zaměstnavatelům z Cíleného programu podpory zaměstnanosti, který jako cílený program k řešení zaměstnanosti podle § 120 zákona o zaměstnanosti byl schválen vládou České republiky ke zmírnění negativních dopadů onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem označovaným jako SARS CoV-2 na zaměstnanost v České republice.*
21. Podle § 9 odst. 1 zákona o pojistném, *zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*
22. Podle § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném, *za den platby pojistného se považuje v případě placení na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení vedený u poskytovatele platebních služeb den, kdy dojde k připsání pojistného na účet poskytovatele platebních služeb příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.*
23. Podle § 23 odst. 1, 2, 3 zákona o pojistném, *lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek. Poslední den lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v měsíci, připadne poslední den lhůty na poslední den v měsíci. Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.*
24. Předně soud upozorňuje, že správní soudy již řešily skutkově i právně obdobnou problematiku týkající se posouzení podmínek, za nichž lze prominout pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v souladu s mimořádnými opatřeními při pandemii koronaviru v roce 2020 dle § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného. Jedná se například o rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 10. 2021, č. j. 77 Ad 1/2021-31, Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 5. 2022, č. j. 16 Ad 1/2021-29, Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2022, č. j. 30 Ad 5/2021-37. S právními závěry krajských soudů zaujatými ve shora zmíněných rozhodnutích se zdejší soud ztotožňuje, a proto z nich bude při rozhodování v dané věci plně vycházet.

25. V dané věci žalobce uplatnil v žalobě *de facto* toliko jeden žalobní bod (sporující právní posouzení věci správními orgány), obsahující několik dílčích námitek, týkající se výkladu jedné z podmínek vzniku nároku na prominutí pojistného, a to podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, když ostatní podmínky nebyly pro posouzení důvodnosti žaloby právně významné. Uvedené námitky jsou přitom totožné s žalobcovými odvolacími námitkami i námitkami proti výkazu nedoplatků.
26. Pokud jde o námitku žalobce, že žalovaná při výkladu ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného nezohlednila smysl a účel této úpravy, tuto námitku soud posoudil jako námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, když současně ji neshledal důvodnou (viz bod 22 a násl. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2022, č. j. 30 Ad 5/2021-37, bod 20. a násl. Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 5. 2022, č. j. 16 Ad 1/2021-29).
27. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je závažnou vadou, k níž soudy přihlížejí z úřední povinnosti, tedy *ex officio*, s tím, že pokud je nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí zjištěna, je nutno bez dalšího takové rozhodnutí zrušit. Tak tomu je tehdy, pokud pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně není možno rozhodnutí meritorně přezkoumat. Naopak nepřezkoumatelné rozhodnutí není tehdy, pokud se správní orgán zabýval podstatou námitek a vysvětlil, proč je ve svém souhrnu nepovažuje za důvodné, aniž by musel reagovat na všechny dílčí aspekty vznesených námitek (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS).
28. Žalobou napadené rozhodnutí, potažmo i prvoinstanční rozhodnutí, je však logické, srozumitelné a dostatečně odůvodněné, protože není nepřezkoumatelné. Vzhledem k tomu, že žalobce od počátku vznášel v podstatě totožné námitky, tak s těmito se žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádala shodně jako prvostupňový správní orgán ve svém rozhodnutí. Žalovaná se konkrétně v napadeném rozhodnutí (viz poslední odstavec na straně 2 a násl. napadeného rozhodnutí) zabývala smyslem i účelem zákona o prominutí pojistného, když připustila, že tímto bylo zejména zmírnění dopadů pandemie koronaviru a nemoci Covid-19 na ekonomiku. Nicméně objasnila, že nárok na prominutí pojistného zákonodárce vymezil zcela jednoznačným a jasným určením objektivních podmínek, které musí být pro přiznání takového nároku splněny. Pokud zaměstnavatel jako plátcе pojistného nesplnil, byť jednu z podmínek, a to z jakéhokoliv důvodu, nárok na prominutí pojistného mu bez dalšího nevznikl, neboť zákonodárce nestanovil možnost prominout nesplnění některé z podmínek. Z uvedeného tedy vyplývá, že žalovaná v napadeném rozhodnutí neopomněla posoudit smysl a účel sporované právní úpravy, naopak se s ní vypořádala, když logicky a srozumitelně vysvětlila, jakými úvahami byla vedena při výkladu použité právní úpravy na tento konkrétní případ, když s tímto posouzením se soud ztotožňuje a nad rámec uvádí následující skutečnosti.
29. Co se týče právního posouzení správnosti úvah správních orgánů týkajících se právě hodnocení smyslu a účelu zákona o prominutí pojistného v případě prominutí pojistného dle § podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného, pak soud odkazuje na důvodovou zprávu k zákonu o prominutí pojistného, z níž vyplývá, že cílem zákonodárce bylo minimalizovat nepříznivé následky pandemie na podnikatele, potažmo zaměstnavatele. Proto zákonodárce výslovně zakotvil možnost přiznání nároku na prominutí pojistného podle § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného, a to za splnění

určitých podmínek. Jednou z těchto podmínek byla skutečnost, že zaměstnavatel řádně a včas odvádí pojistné, které srazil svým zaměstnancům.

30. V nyní posuzovaném případě bylo mezi účastníky nesporné, že žalobce uhradil pojistné za červen a červenec 2020 řádně a včas, naopak pojistné za srpen 2020 uhradil po splatnosti. Srpnové pojistné bylo uhrazeno bezhotovostně, na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, a to dne 22. 9. 2020, když jeho splatnost nastala dne 21. 9. 2020 (viz § 9 odst. 1 a § 23 zákona o pojistném). Pro úplnost je nutno objasnit, že v případě bezhotovostní úhrady pojistného se za den jeho úhrady považuje den připsání na účet příslušné správy sociálního zabezpečení, což vyplývá z § 5 odst. 2 zákona o prominutí pojistného ve spojení s § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném. S ohledem na prodlení s úhradou pojistného žalobce nesplnil podmínku podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného. Prvostupňový správní orgán, potažmo žalovaná, dospěly k závěru, že v případě nesplnění uvedené podmínky nevzniká nárok na prominutí pojistného, kdy soud má tento názor za souladný jak s jazykovým zněním dotčeného zákonného ustanovení, tak i s jeho teleologickým výkladem, tj. jeho výkladem ve vazbě na smysl zákonné úpravy, úmyslu zákonodárce a účelu přijetí dané právní úpravy. Byť soud na jedné straně chápe žalobce, jenž vnímá prodlevu se zaplacením pojistného spočívající toliko v počtu jednoho dne za bagatelní, nelze však na straně druhé pominout, že úmyslem zákonodárce nebylo prominout všechna pojistná plnění všem zaměstnavatelům *ad hoc*, nýbrž pouze těm z nich, kteří splní veškeré podmínky stanovené zákonem, což se právě ze strany žalobce nestalo.
31. Výklad zákona o prominutí pojistného učiněný žalobcem v žalobě, jenž vycházel z toho, že není rozhodné, zda bylo pojistné včas připsáno na účet prvostupňového správního orgánu, resp. toliko 1 den po jeho splatnosti, je naopak v rozporu s § 19 odst. 2 písm. a) zákona o pojistném, které nelze vyložit jinak, než že právě a jedině toto relevantní je. Soud proto nepřisvědčil námitce žalobce, že prvoinstanční správní orgánem měl v podstatě *přivřít oko* nad jednodenním prodlením, z pohledu žalobce nepodstatným, a nárok na prominutí pojistného přiznat bez ohledu na nesplnění jedné ze zákonných podmínek stanovených pro prominutí pojistného. Nesprávnost výkladu žalobce je zřejmá z toho, že pak by nebylo nutné splnit žádnou ze zákonných podmínek pro prominutí pojistného, a tyto podmínky, zákonodárcem zcela jasně formulované jako nutný předpoklad prominutí pojistného, by se staly nadbytečnými.
32. Soud upozorňuje i na ustálenou judikaturu Ústavního soudu, ze které vyplývá, že smyslem právního institutu lhůty obecně je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích, urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů [viz bod [25] nálezu ze dne 21. 4. 2020, sp. zn. I. ÚS 2025/19 (N 71/99 SbNU 383)]. Normativní vymezení času pro uplatnění práv přitom může dopadat jak do oblasti hmotných, tak i procesních subjektivních práv [nález ze dne 11. 9. 2001, sp. zn. II. ÚS 738/2000 (N 134/23 SbNU 273)]. Stanovené procesní lhůty vymezují časový úsek pro provedení procesního úkonu účastníkem řízení [srov. nález ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. III. ÚS 236/99 (N 5/17 SbNU 35)]. Soud odkazuje i na stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2021, sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 (402/2021 Sb.), které se v kapitole V. 4 b) přiklonilo k přednosti právní jistoty lhůt nad materiálním přístupem seznámení se s určitým podáním jako rozhodným pro konec lhůty. Tímto plénem Ústavního soudu fakticky překonalo předchozí přístup druhého senátu Ústavního senátu [srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 2560/13 (N 101/73 SbNU

639)], který za určitých podmínek akceptoval jako právně přípustné učinění úkonu až po lhůtě k tomuto úkonu určené.

33. Pokud jde o námitku žalobce, že správní orgány i soudy měly zohlednit tíživou situaci žalobce z důvodu pandemie skrze zmírňující správní uvážení (teleologickou redukci), tak ani tuto námitku soud (opět shodně se shora citovanou judikaturou krajských soudů) neshledal důvodnou. Shora popsaná právní úprava nedává správním orgánům ani soudu možnost provést jiný výklad než výše učiněný, protože je jazykově formulována jasně a srozumitelně a je v souladu s jejím účelem a smyslem. Nelze tak hovořit o přehnaně formalistickém výkladu ze strany správního orgánu. Nadto je „*v případě aplikace právního ustanovení nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoli pochybnost, lze upřednostnit výklad e ratione legis před výkladem jazykovým*“ (viz stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st. 1/96). Mimo to při výkladu zákonem stanovených výjimek je nutno postupovat velmi obezřetně a za použití restriktivního výkladu, se zohledněním cílů, k nimž daná výjimka směřuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2021, č. j. 2 Afs 137/2019-50).
34. Pro úplnost soud uvádí, že žalobce se do prodlení s úhradou pojistného dostal v důsledku svého vlastního jednání, resp. své vlastní nečinnosti, neboť mu nebránilo ničeho provést úhradu kdykoli dříve v rámci dvacetidenní lhůty. To ostatně žalobce ani netvrdil. S ohledem na to nelze považovat za nepřiměřenou či rozpornou s účelem právní úpravy tu skutečnost, že správní orgány žalobci nepřiznaly nárok na prominutí pojistného. Lhůtu dvaceti dnů pro zaplacení pojistného vnímá i soud jako dostatečně dlouhou pro uskutečnění (navíc bezhotovostní) úhrady.
35. Nadto si žalobce musel být vědom toho, že prominutí pojistného je vázáno na splnění zákonem stanovených podmínek. Pokud tyto podmínky nesplnil, nemohl oprávněně očekávat, že bude jeho žádosti o prominutí pojistného vyhověno. Ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) zákona o prominutí pojistného nedávalo správním orgánům žádnou možnost správního uvážení při posuzování naplnění podmínky řádnosti a včasnosti úhrady pojistného. Danou podmínku tak bylo nutno vykládat v souladu s jejím jazykovým zněním, jak správně učinily správní orgány. Soud proto žalobní námitky shledal nedůvodné.
36. Soud nevešel ani na námitku žalobce, v níž nesouhlasil s tím, že žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí nepřímou naznačila, že podmínka obsažená pod písmenem d) v § 2 odst. 1 zákona o prominutí pojistného je pro ni podstatnější než další v tomto zákonném ustanovení vypočtené podmínky, neboť jí umožňuje průběžně porovnávat údaje vykázané na přehledu o výši pojistného s platbou pojistného a datem jeho přiznání. Soud konstatuje, že žalovaná nezpochybovala, že v rámci odůvodnění rozhodnutí uvedeným vysvětlením demonstrovala nezbytnost řádného plnění sporné zákonné podmínky ze strany žalobce; rozhodně se však nejednalo o vyzdvihování jedné ze zákonem stanovených podmínek nad ostatní. Soud shrnuje, že z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí skutečně nelze dovodit upřednostnění jedné (v nyní posuzované věci sporné) zákonné podmínky nad ostatními.
37. Soud uvádí, že nepřehlédl návrh žalobce ze dne 21. 7. 2021, v němž navrhoval připuštění změny žalobního návrhu (viz bod 14 rozsudku). Soud však uvedený návrh posoudil

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

podle svého obsahu jako uplatnění nové žalobní námitky ze strany žalobce. Soud zdůrazňuje, že byť byla námitka vznesena opožděně, po uplynutí lhůty dle § 72 odst. 1 ve spojení s § 71 odst. 1 s. ř. s., soud je povinen se nicotností rozhodnutí správních orgánů zabývat z úřední povinnosti vždy, tudíž v řízení nebylo vydáno usnesení, jímž by byla připuštěna změna žalobního petitu, nýbrž soud v odůvodnění rozsudku přistoupil k výslovnému vypořádání námitky nicotnosti. Soud konstatuje, že rozhodnutí je nicotné tehdy, pokud bylo vydáno věcně nepřislušným (prvostupňovým) správním orgánem, případně trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu, které by mohlo vyvolat příslušné právní následky. Nicotné rozhodnutí trpí vadami, které ve svém důsledku způsobují neexistenci rozhodnutí. Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96 (publ. pod č. 793/2006 Sb. NSS), je nicotným takový správní akt, „*který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí.*“ (obdobně srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, publ. pod č. 2837/2013 Sb. NSS).

38. V daném případě však soud neshledal, že by prvostupňové a druhostupňové rozhodnutí bylo nicotné, neboť obě rozhodnutí mají řádnou formu (obsahují výrokovou část i část na ni navazujícího odůvodnění), je z nich patrné, jakým způsobem správní orgány o žádosti žalobce uvažily, odůvodnění, byť stručné, není vnitřně rozporné, nýbrž je v něm obsaženo jasné a srozumitelné vysvětlení podstaty rozhodnutí; soud neshledal ani nedostatky v kompetencích prvostupňového ani druhostupňového orgánu a rovněž tak nenalezl žádné zásadní nedostatky projevu vůle správních orgánů.
39. Soud odkaz žalobce na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2021, č. j. 3 Ads 305/2019-28, posoudil jako nepřiléhavý, neboť v něm řešená věc se týkala po právní stránce odlišné (procesní) situace. Nejvyšší správní soud se totiž zabýval postupem zdravotní pojišťovny, jež k odvolání účastníka přezkoumávala výkaz nedoplatků na pojistném veřejného zdravotního pojištění dle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění ve znění rozhodném; Nejvyšší správní soud přitom shledal, že odvolací (rozhodčí) orgán zdravotní pojišťovny vydal rozhodnutí o odvolání, aniž by k tomuto měl oporu v zákoně. Naopak v nyní posuzované věci soud přezkoumával správní řízení, v němž rozhodovala v prvním stupni Pražská správa sociálního zabezpečení dle § 6 odst. 4 písm. a) bodu 7. ve spojení s § 104g odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění rozhodném, o námitkách žalobce proti výkazu nedoplatků na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a ve druhém stupni pak k odvolání žalobce rozhodovala Česká správa sociálního zabezpečení dle § 5 písm. a) bod 4. téhož zákona. Zákonná úprava v posledně citovaném § 104g odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. přímo předpokládá, že okresní správa sociálního zabezpečení *vydá rozhodnutí* o podaných námitkách proti výkazu nedoplatků. Lze rovněž odkázat na to, že správní soudy nepovažují rozhodnutí o námitkách proti výkazu nedoplatků za nicotné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2023, č. j. 7 Ads 415/2021-31, rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne

16. 5. 2018, čj. 62 Ad 3/2016-31, nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2021, čj. 14 Ad 16/2021-27). Městský soud uzavírá, že správní orgány v posuzované věci vydaly rozhodnutí v rámci své zákonem stanovené věcné působnosti.

VII.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

40. Lze tak uzavřít, že žalobou napadené rozhodnutí není nicotné, nepřezkoumatelné, bylo vydáno v souladu se zákonem a judikaturou soudů, soud ve správním řízení neshledal ani procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, proto soud žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
41. Výrok o nákladech řízení pod bodem II. je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve věci samé úspěšný a úspěšně žalované prokazatelné náklady řízení, nad rámec běžných činností správního úřadu, nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení dle § 60 odst. 7 s. ř. s. nepřiznal. A žalobce, jakožto neúspěšný účastník řízení, právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27.07.2023

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem provedla: S. K.